

Sygn. akt V AGz 64/18

POSTANOWIENIE

Dnia 22 stycznia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach, Wydział V Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Lucjan Modrzyk

Sędziowie: SA Olga Gornowicz – Owczarek (spr.)

SO del. Katarzyna Sznajder

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2018 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L.

z udziałem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o nadanie klauzuli wykonalności

na skutek zażalenia uczestnika

na postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 2 października 2017 r., sygn. akt X GCo 81/17

postanawia:

1) zmienić zaskarżone postanowienie w pkt 1 o tyle, że zastrzec, iż odpowiedzialność (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. ograniczona jest do wartości nabytego od R. P. przedsiębiorstwa według stanu z chwili nabycia oraz cen z chwili zaspokojenia wierzyciela;

2) oddalić zażalenie w pozostałej części.

SSO del. Katarzyna Sznajder SSA Lucjan Modrzyk SSA Olga Gornowicz – Owczarek

Sygn. akt V AGz 64/18

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 11 września 2017 r. sygn. V ACz 745/17 Sąd Apelacyjny na podstawie art. 795 § 2¹ k.p.c. uchylił postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 27 czerwca 2017 r., sygn. X GCo 56/17, którym Sąd Okręgowy oddalił wniosek o nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 27 stycznia 2017 r. sygn. X GNc 33/17 przeciwko uczestnikowi postępowania uznając, że zachodziły podstawy do uwzględnienia wniosku. W konsekwencji przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy zaskarżonym obecnie postanowieniem z dnia 2 października 2017 r.,

sygn. X GCo 81/17 nadał klauzulę wykonalności wskazanemu wyżej nakazowi przeciwko uczestnikowi postępowania. Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z oceną wyrażoną przez Sąd Apelacyjny dołączone do wniosku dokumenty w postaci umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie restrukturyzacji z dnia 14 kwietnia 2017 r., umowy doradztwa restrukturyzacji przedsiębiorstwa i pomocy przy pozyskaniu finansowania z dnia 14 kwietnia 2017 r. oraz umowy przeniesienia prawa własności oraz użytkowania wieczystego nieruchomości

i własności budynku stanowiącego odrębną nieruchomość na zabezpieczenie z dnia 25 kwietnia 2017 r., na mocy których pierwotny dłużnik wymieniony w nakazie zapłaty przeniósł należący do niego majątek na uczestnika, w istocie skutkowało zbyciem przez pierwotnego dłużnika należącego do niego przedsiębiorstwa. W konsekwencji uczestnik jako nabywca przedsiębiorca ponosił ze zbywcą solidarną odpowiedzialność za zobowiązania związane z prowadzeniem tego przedsiębiorstwa (art. 55⁴ k.c.), o których to zobowiązaniach wiedział jako, że fakt wszczęcia ich egzekucji z nieruchomości pierwotnego dłużnika wchodzących w skład zbywanego przedsiębiorstwa ujawniony został w księgach wieczystych prowadzonych dla tych nieruchomości.

W zażaleniu na powyższe postanowienie uczestnik wnosił o jego zmianę poprzez oddalenie wniosku o nadanie przeciwko niemu klauzuli wykonalności. Skarżący podniósł, że nie mógł być uznany za nabywcę przedsiębiorstwa dłużnika w sytuacji, gdy nabycie przedsiębiorstwa nie było jego celem. Uczestnik nigdy nie zamierzał prowadzić należącego do dłużnika przedsiębiorstwa, a jedynie zabezpieczyć swoje wierzytelności na określonych składnikach majątku tego przedsiębiorstwa w drodze przewłaszczenia na zabezpieczenie. Podkreślone zostało, że przedsiębiorstwo rzekomo nabyte przez uczestnika w dalszym ciągu pozostawało w faktycznym władaniu pierwotnego dłużnika, który przy wykorzystaniu składników majątku tego przedsiębiorstwa prowadził we własnym imieniu działalność gospodarczą. Uczestnik, pomimo formalnego nabycia składników majątkowych wchodzących w skład przedsiębiorstwa, zgodnie z łączącą go z pierwotnym dłużnikiem umową był ograniczony w swobodzie dysponowania tymi składnikami. Powyższe w ocenie skarżącego prowadziło do wniosku, że brak było podstaw do przyjęcia, aby ponosił on odpowiedzialność za zobowiązania pierwotnego dłużnika na zasadzie art. 55⁴ k.c. i w konsekwencji brak było również podstaw do nadania przeciwko niemu klauzuli wykonalności na zasadzie art. 789 k.p.c.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

W ramach rozpoznania wniosku wierzyciela o nadanie klauzuli wykonawczej przeciwko nabywcy przedsiębiorstwa (art. 788 kpc w zw. z art. 789 kpc) badaniu podlega jedynie kwestia, czy z dokumentów przedstawionych przez wierzyciela, spełniających określone wymogi formalne, wynika fakt nabycia przedsiębiorstwa od dłużnika wskazanego w tytule egzekucyjnym. Na przedsiębiorstwo dłużnika R. P. składały się nieruchomości i ruchomości. Własność nieruchomości została przeniesiona na uczestnika umową w formie aktu notarialnego z dnia 25 kwietnia 2017r., natomiast własność ruchomości umową pisemną z podpisami notarialnie poświadczonymi z dnia 14 kwietnia 2017r. Oba przeniesienia miały charakter bezwarunkowy. Zawarcie obu tych umów spowodowało przeniesienie własności składników przedsiębiorstwa, gdyż zaszyły skutki, o jakich mowa w art. 155 § 1 kc (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2011r., sygn. akt V CSK 360/100) i to bez względu na cause tego przeniesienia. Z punktu widzenia postępowania o nadanie klauzuli spełniona została zatem przesłanka nabycia przedsiębiorstwa, a fakt, że nabycie prawa własności miało na celu zabezpieczenie wierzytelności nabywcy dla oceny zmiany właściciela majątku na ma znaczenia. W konsekwencji uznać należało, że dokonane pomiędzy pierwotnym dłużnikiem wymienionym w tytule egzekucyjnym a uczestnikiem czynności prawne w istocie skutkowało nabyciem przez tego ostatniego należącego do dłużnika przedsiębiorstwa. Brak było również podstaw do zakwestionowania związku przysługującej wnioskodawcy wierzytelności z prowadzoną przez dłużnika działalnością, czy wiedzy uczestnika o istnieniu tej wierzytelności.

Wierzyciel dochował przy tym wymaganej przepisami formy dokumentów mających wykazywać następstwo prawne dłużnika, przedkładając uwierzytelnione przez pełnomocnika kopie dokumentów sporządzonych bądź to formie aktu notarialnego bądź też prywatnego z popisami urzędowo poświadczonymi, a wskazujących na fakt nabycia przez uczestnika składników majątku przedsiębiorstwa pierwotnego dłużnika.

Stosownie zatem do art. 789 k.p.c. w zw. z art. 788 § 1 k.p.c. wnioskodawca wykazał fakt przejścia na uczestnika obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym po powstaniu tego tytułu.

Jednocześnie na uwzględnienie nie zasługiwały zarzuty skarżącego przedstawione

w zażaleniu w istocie sprowadzające się do twierdzenia, że uczestnik nie może ponosić odpowiedzialności na podstawie art. 55⁴ k.c. z tego względu, że nie prowadzi przy wykorzystaniu nabytego przedsiębiorstwa dotychczasowej działalności dłużnika,

a działalność ta kontynuowana jest przez dłużnika z tą tylko różnicą, iż przy wykorzystaniu majątku obecnie formalnie należącego do uczestnika. W kontekście powyższego wskazać należało, że przepis art. 55⁴ k.c. nie uzależnia odpowiedzialności nabywcy przedsiębiorstwa od dalszego prowadzenia tego przedsiębiorstwa czy też posiadania statusu przedsiębiorcy

w rozumieniu art. 43¹ k.c. Nabywca przedsiębiorstwa może więc w szczególności nabyć przedsiębiorstwo z zamiarem jego likwidacji. Przepis art. 55⁴ k.c. ma na celu ochronę wierzycieli przedsiębiorcy poprzez umożliwienie uzyskania zaspokojenia z majątku przedsiębiorstwa. Z punktu widzenia wierzycieli bez znaczenia pozostaje zatem, czy majątek ten w dalszym ciągu, przez kogo i w jaki sposób będzie wykorzystywany. Istotny jest jedynie fakt jego zbycia jako pewnej zorganizowanej całości oraz możliwość zaspokojenia z tego majątku roszczeń. To więc, że uczestnik pozostawił pierwotnemu dłużnikowi możliwość dalszego prowadzenia działalności z wykorzystaniem zbytego przedsiębiorstwa nie miało wpływu na ocenę, że wierzyciel wskazał nabycie tego przedsiębiorstwa przez uczestnika ponoszącego solidarną odpowiedzialność za zobowiązania powstałe w związku z jego prowadzeniem do chwili zbycia.

Niemniej zwrócić należało uwagę, że zgodnie z powołanym już art. 55⁴ k.c. odpowiedzialność nabywcy przedsiębiorstwa ograniczała się do wartości nabytego przedsiębiorstwa według stanu w chwili nabycia, a według cen w chwili zaspokojenia wierzyciela. W sytuacji zaś, gdy następcą prawnym ponosi odpowiedzialność tylko z określonych przedmiotów albo do wysokości ich wartości, należało w klauzuli wykonalności zastrzec mu prawo powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczoną odpowiedzialność, o ile prawo to nie zostało już zastrzeżone w tytule egzekucyjnym (art. 792 k.p.c.). W konsekwencji Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie w pkt 1 o tyle, że zastrzegł uczestnikowi prawo powoływania się na ograniczenie odpowiedzialności wynikające z art. 55⁴ k.c.

W pozostałym natomiast zakresie, w świetle przedstawionych uwag, wniesione zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie i jako bezzasadne podlegało oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

SSO del. Katarzyna Sznajder SSA Lucjan Modrzyk SSA Olga Gornowicz – Owczarek